

Дисципліна **«ІСТОРІЯ ЗАХІДНОЇ МУЗИКИ»**

**І курс, II семестр.**

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма: «Музичне мистецтво»

Баян, Акордеон, Бандура, Домра, Балалайка, Гітара, Цимбали, Скрипка, Альт, Віолончель, Арфа,  
Контрабас, Гобой, Кларнет, Саксофон, Фагот, Флейта, Валторна,  
Тромбон, Труба, Туба, Ударні інструменти, Композиція

Освітній ступінь **«Бакалавр»**

Викладачка – кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри історії світової музики  
**АРТЕМ'ЄВА ВІРА БОРИСІВНА**

---

## **SYLLABUS**

### **ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ**

Курс **«Історія Західної музики»** є обов'язковою і важливою складовою професійної підготовки сучасного музиканта, адже діяльність музиканта-виконавця ХХІ століття вимагає чітких уявлень щодо етапів розвитку європейського музичного мистецтва, визначальних чинників формування принципів музичного мислення в різні епохи, їх унікальних (національних) та типологічних (загальноєвропейських) проявів в музичній культурі. Знання та усвідомлення художніх явищ, які безпосередньо впливали на розвиток національної культури і музичних традицій, має особливе значення в процесі розвитку особистості сучасного музиканта.

### **МЕТА КУРСУ**

**Мета курсу** – розкрити історичну обумовленість принципів музичного мислення у західноєвропейській культурі різних епох та виявити їх єдність з основними настановами художнього мислення в суміжних видах мистецтва.

Основні завдання курсу **«Історія Західної музики»** (МОДУЛЬ II. ІСТОРІЯ ЗАХІДНОЇ МУЗИКИ НОВОГО ЧАСУ XVII–XVIII СТ. Змістовий модуль 1. Західна музична культура доби Бароко. Змістовий модуль 2. Провідні тенденції розвитку західноєвропейської музичної культури XVIII ст.) спрямовані на формування у студентів як загальних компетентностей (здатність до абстрактного та історичного мислення, аналізу та синтезу; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність вчитися і бути сучасно навченим; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій), так і спеціальних вмінь (орієнтуватися в культурно-історичному процесі розвитку західноєвропейської музики XVII–XVIII ст.; виявляти зумовленості музично-історичного процесу суспільно-історичними обставинами та особливостями духовного життя людини різних європейських країн; визначати загальні особливості, притаманні провідним

епохальним стилям; аналізувати музичний твір у широкому історико-стильовому контексті; застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності).

## **ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

Лекції та семінари проводяться на платформі ZOOM або в аудиторії.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується **Classroom** на платформі Google.

**Форми навчання** – лекції, семінарські заняття (презентації та доповіді).

## **АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:**

Презентації, тести та контрольні завдання є **авторськими матеріалами і конфіденційною інформацією** – їх не можна пересилати, зберігати чи передавати третім особам без дозволу викладача.

Письмові роботи, тести виконуються виключно **самостійно** у зазначений термін на платформі **Google**.

У разі виявлення фактів порушень доброчесності чи конфіденційності (використання допоміжних джерел – якщо це не передбачено умовою завдання, списування, передача третім особам матеріалів курсу чи контрольних завдань/тестів) роботи усіх причетних дискваліфікуються і інформація про порушників надається до деканату у відповідній записці.

## **НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН:**

**Обсяг курсу – 3 ECTS.**

Курс викладається для бакалаврів у другому семестрі першого року навчання.

**Курс триває 20 тижнів** (20 годин лекційних та 20 годин семінарських занять) та закінчується заліком.

## **Структура курсу має такі складові:**

| Структурний елемент | Зміст                                                                                                  | Кількість балів               |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| Лекція              | Форма заняття, призначена для викладення педагогом найбільш проблемних фундаментальних положень курсу. | Максимальна кількість балів 5 |
| Семінар-практикум   | Обговорення проблемних питань в усній формі                                                            | Максимальна кількість балів 5 |

|                         |                                                                                                             |                                            |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| Тест                    | Проведення опитування та контроль успішності з використанням Google платформи для онлайн-тестування         | Максимальна кількість балів 20 (за кожен)  |
| Резюме                  | Письмова робота з обраної теми. Обсяг – 1 сторінка у форматі Word, Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5. | Максимальна кількість балів 20 (за кожену) |
| Доповідь з презентацією | Індивідуальний виступ або презентація групового проєкту (кейс-семінар)                                      | Максимальна кількість балів 25 (за кожен)  |
| Відповідь на запитання  | Контрольний підсумковий захід оцінювання                                                                    | Максимальна кількість балів 15             |

Обов'язковою умовою допуску до заліку є написання контрольних тестових робіт. Всі конкретні вимоги та терміни їх виконання будуть уточнюватися через обрані засоби комунікації.

### **ОСНОВНІ МАТЕРІАЛИ КУРСУ:**

- Лекції.
- Презентації на кожній лекції.
- Жаркова В. Історія західної музики: Homo Musicus від античності до бароко : навчальний посібник. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2023. 548 с.
- Bonds. M.E. A history of music in Western culture – 4th ed. Boston: Pearson Education, Inc, 2013. 689 p.
- Розміщення презентацій, а також додаткової літератури до лекцій і семінарських занять (презентації, відеоматеріали, аудіоматеріали, посилання на електронні джерела) відбувається у Classroom на платформі Google.

### **ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСУ**

Тема 1. Сутність кардинального повороту в процесі розвитку західноєвропейської музичної культури у XVII ст. Шлях від Ренесансу до Бароко. Загальна періодизація доби Бароко. Жанрові особливості перших італійських опер Я. Пері, Дж. Каччіні. Творча фігура К. Монтеверді в історії розвитку європейського оперного театру.

Тема 2. Новітні напрямки розвитку італійського оперного театру в другій половині XVII ст. «Аркадія» та виявлення її художньо-естетичних засад в творчості

А. Скарлатті. Жанрові виміри opera-seria. Роль інструментальних жанрів в італійській музичній культурі межі XVII–XVIII ст.

Тема 3. Національна специфіка формування французького музичного театру. Особливості формування стильової парадигми «французьке бароко («французький класицизм») в межах загальноєвропейського стилю Бароко. Жанр «придворного балету». Значення творчої діяльності Ж. Б. Люллі у процесі «діалогу» італійської та французької музичних культур в кінці XVII ст.

Тема 4. Французька клавесинна школа XVII–початку XVIII ст.: унікальність художніх та технічних параметрів.

Тема 5. Народження комічних оперних жанрів в Італії і Франції як виявлення нових естетичних тенденції епохи The Enlightenment (Siecle des Lumieres). Сутність дискусій навколо оперних жанрових моделей в сер. XVIII ст. Творчість Ж. Ф. Рамо як фундамент затвердження в європейській музиці нових теоретичних та художніх засад формування цілісної композиції.

Тема 6. Й. С. Бах і Г. Ф. Гендель – видатні митці пізнього бароко. Специфіка осмислення традицій західноєвропейської музики та ключові вектори художніх відкриттів. Проблема визначення сутності неповторного бахівського стилю: спільне та розбіжне з естетикою бароко. Основні джерела формування художньої системи Й. С. Баха. Хорова творчість Й. С. Баха у контексті західноєвропейської музичної культури першої половини XVIII ст. Унікальність художніх рішень Баха в культурі його часу. Клавірна та органна музика. Особливості трактування композитором виразних можливостей інструменту. Оркестрова та камерно-інструментальна музика.

Історичне значення творчості Г.Ф. Генделя. Оперне мистецтво Г. Ф. Генделя, його значення у розвитку музичної культури Німеччини й Англії. Ораторіальна творчість Г. Ф. Генделя. Жанрові різновиди і типи. Основні жанри інструментальної музики Г. Ф. Генделя.

Тема 7. Шляхи становлення та поширення художньо-естетичної системи класицизму у західноєвропейській музичній культурі другої половини XVIII ст. Роль Відня у затвердженні нових стильових маркерів. Історичне значення творчості Й. Гайдна у процесі формування нових жанрових моделей (симфонії, сонати, квартету) та розвитку музичної мови. К. В. Глюк та актуальні питання реформування оперного жанру.

Синтезуючі тенденції і нові естетичні засади багатожанрової творчості В. А. Моцарта. В. А. Моцарт та проблемні аспекти сучасного розуміння жанрово-стильової системи класицизму. Жанрова система творчості композитора. Оперна творчість, її реформаторське значення.

Тема 8. Творчість Л. ван Бетховена і проблема перехідних епох в історії культури. Шлях від XVIII до XIX століття. Новітні уявлення Бетховена про мету та завдання мистецтва, розуміння ним сутності музики та її місця в суспільстві. Метод

музичного мислення композитора. Вектори оновлення класицистичних жанрових моделей сонати, симфонії, квартету. Бетховен і ранній австро-німецький романтизм. Симфонія №3 «Героїчна» як найбільш репрезентативна та кардинальна трансформація жанру симфонії в музичній культурі початку XIX ст. Missa solemnis. Концепція твору: особливості звернення Бетховена до канонізованих текстів меси. «Фіделіо» та його історична доля.